

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Ḥamishah ḥumshe Torah

‘im 3 targumim ... pe. Rashi, u-ferush Rashbam u-ferush Mikhlal yofi min
R. Shelomoh ben Melekh u-ferush Be’er reḥovot ‘al diḳduḳe Rashi ...
ve-Sefer ha-Ḥinukh me-Rabenu Aharon ha-Levi be-sof kol ḥeleḳ

Sefer Va-yiḳra

Shelomoh ben Yitshaḳ

Frankfurt de-Oder, 544 [1783 oder 1784]

I

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9951

כ וידבר יהוה אל משה לאמר :
 כה נפש כי תחטא ומעלה מעל ביהודה
 וכחש בעמיתו בפקדון או בחשומת יד או
 בגזל או עשק את עמיתו : כב או מצא
 אברה וכחש בה ונשבע על שקר על אחת
 מכל אשר יעשה האדם לחטא בהנה :
 כג והיה כי יחטא ואשם והשיב את
 הגזלה אשר גזל או את העשק אשר עשק
 או את הפקדון אשר הפקד אהו או את
 מבטיר האבדה אשר מצא : כד או מכל אשר
 ישבע על ידו לשקר ושלים אהו בראשו
 וחמשתיו יסף עליו לאשר הוא לו ותננו
 ביום אשמתו : כה ואת אשמו יביא ליהנה
 אצל תמים מן הצאן בערבה לאשם אל
 הכהן : כו וכפר עליו הכהן לפני יהוה
 ונסלח לו על אחת מכל אשר יעשה
 לאשמה בה :

ומפטירין עמו וצרה בישעיה סימן
 ס"ג : קי"א דעזאל - ציוה סימן :

פ פ פ

ו א וידבר יהוה אל משה לאמר :

ב צו את אהרן ואהרן בניו
 לאמור זאת תורת העלה הוא העלה על
 קוקנה על המזבח כל הלילה עד הבקר
 ואש

רשי

על חובתיה דהוא חב אשמה וקריב קדם
 יי : כ ומליל יי עם משה למימר :
 כא אינש ארי וחוב וישקר שקר קדם
 יי ויקריב בחבריה בפקדנא או בשותפות
 ידא או בגזלא או אנס ית חבריה : כב או
 אשכח אבדתא וכדיב בה ואשתבע ער
 שיקרא על חטא מכל דינעביד אינשא
 למיחב בהן : כג ויהי ארי יחטי ויחוב
 ויטיב ית גזילא דגזל או ית עושקא דעשק
 או ית פוקדנא דאתפקד לנתיה או ית
 אבדתא דאשכח : כד או מכולא דאשתבע
 ערוהי לשיקרא וישלים יתיה ברישיה
 וחמשיה יוסף עלוהי לדהוא דיליה ותניניה
 ביוםא דחובתיה : כה ויתאשמה ייתי
 קדם יי דבר שלים מן הצאן בפורסגיה
 לאשמה לות בהנא : כו ויכפר עלוהי
 בהנא קדם יי וישתביק ליה על חטא מכל
 דינעביד למיחב בה :

פ פ פ

א ומקרי יי עם משה למימר :

ב פקיד ית אהרן וית בנוהי
 למימר דא אוריחא דעלתא היא עלהא
 דמתוקדא על מדבחה כל ליליא עד צפנא
 ואישתא דמדבחה תהיי יקדא ביה :

ויכבש

שלא לצורך הוא כבר דרש הוא בת"כ . אשם אשם . להכיל אשם שפחה חרובה שיהא חיליבן שתי שנים יכול חלמי מרבה אשם מיר ואשם
 דבגדיהו"ל הוא : (כא) נפש כי חטא . אמר רבי עקיבא מה תלמוד לומר ותעלה מעל כה"ל לפי שכל המלוכה והכלה והכנסה והמתן
 חילוי וזוה"ל חילא בעדים וכספה לפיכך כיוון שהיא נכחש . נכחש בעדים וכספה לכל המפקיד חלל פכיה וחיוב רובה חתדע בוכספה חלל חלישי
 פכיהם לפיכך כשהוא נכחש נכחש בשלישי שכיחה : בחשומת יד . ששם בידו ממוק להטעם או בחלוא : או בגזל . תגזל חידו כלום :
 או עשק . הוא סדר סכיר : (כב) וכחש בה . שכפר על אמת מכל חלה אשר יעשה כהדם לחטא ולשבע על שקר לכפירת עונן

ירושלמי
או עצה ית חכמיה

כ זמליל יוגי: כא בר נש ארום ייהוב וישקרושיקרוין לשום מימרא דין ויבפור
במכריה בפקדונא דאפקיד גביה או בשיתפורת ידא או בגזולא או דיטלוס ית
מכריה: כב או אשבה אבדקא ויבפור בה וגוי לאתתיבא בהון:
כג ויהי און יחטי ויתחייב וימייב ית גזולא דגזול או ית עציא די עציא או ית פקדונא די אתפקר גביה או ית
אבדקא דאשבה: כד או מקל מבעס וגוי וחומש דמיו יוסף עליו למריה נהרא דיליה ויתמגרה ביוקא דתקא על
חוקתיה: כה ית קורבן וגוי מן ענא בעלוייה לאשמא לנת פתנא: כו ויבפור עליו ויתנא קדם יי וישתבק
ליה על תרא מכל דיעביד לאתתיבא בה:

פ פ פ
א וידבר וסליל יוגי: ב פקיד ית אהרן וית בגוי למימר דא אורייתא דעלמא דאתיא למכפרא על
היהורי ליבא היא עלמא דמתעבדא בעלמא בשווא בסעי גתיימא על אפר בית יקיימא על מדבה
כל

רש"י

(כג) כי יחטא ואשם. (שבועות פד) כשיכיר בעצמו ולשוכה כתוכה ולדעת ולדורות כי יחטא ואשם: (כד) בראשו. הוא
הקרן ראש הממון: וחמשותי. רכתב תורה חמשות הרכה לקרן אחת שאם כבר בהגשכע והולד חוזר ומכיר חומש על אותו חומש
וכן חומש והולך עד שיתמעט הקרן שנבע בו כפחות מפרוטה: לאשר הוא לו. (ב"ק קג) למי שהממון שלו: חסלת פרשה ויקרא.
(א) צו את אהרן. (ת"כ) אין נו אלא לשון ורוו מיד ולדורות (א) אר"ש ביותר נריך כתוב לרוו במקום שיט בו חסרון כים.
זאת

באר רהובות דקדוקי רש"י

וזאת שנייה כפתח כזה פצל (ער האט גווערנט) וזה שכתב רש"י מלת אשם הראשון שהיא כולקומץ שם דבר
הוא אשם (אין שולד אוספיר) ואתרין שאות ראשונה כקמין ולות שנייה כפתח לשון פצל הוא אשם (ער הט גשולט):
ואם תזאלני מה טעם לא מפרש רש"י כמני מלת אשם כקמין וחולס הכתובה באמצעית אשיכך מלת אשם כקמין וחולס
קרא לשון מקור (כשטיס אין קיין גווישי גייט) ודרך לשון מקור לבוא קודם לשון פצל כמו פקיד פקדתי ואמרו המדקדקים
דלשון ויקור הוא כעין המעשה קודם למעשה ולפי זה כאשר ביאר רש"י מלת אשם לשון פעל כתבאר ממילא
מלת אשם כאשר דלשון מקור תמיד דבוק בלשון פעל ויהיה פירוש הפסוק כך אשם הוא (אין שולד אוספיר אין ער אשם שולדן
אשם ער גשולט):

(א) בהכי תלתא מלות ורוו מיד ולדורות רמוז רש"י תלתא רמוזים כמלת אין לו אלא ורוו רצה לומר זה השורש לא נמצא רק כלשון
כבר

רשב"ם

שפסק חכמסק שומן אכל ואשם והביא אילתמים מן האין לאשם עד שיודע שודאי חלב אכליביא חטאת: (כא) וכחש בעמיתו וזנוי'
אשם גזולות כפי' או: (כד) ביום אשמתו. כשיתודה לשון מחטאתו על אחד מכל האמורים למעלה פקדון או גזל או עסק או
חטאת ויקרא מיסוד דבינו שמואל חטאת:
צו את אהרן. (כ) זאת תורת העולה כל הקרבנות. האמורים כפרשת ויקרא חוזר גומר כל דיביהם. היא העולה הנקשרת
ביום

מכלל יופי

בלעו כי הוא ראש הדבר ותחלהו ואחר כך בא עליו היותו:
(וחמשותי). דרשו בו רז"ל לרבות הרכבה חמשות על קרן
אחר אעפ"י שעל דרך הדקדוק היה ראוי להיות חמשותי הגנה
מצאנו כמותו בקבוץ הזכרים לבד יתקאלעי ואתחתיך
סדום ובנותיה ישעיהו גלאית בדוב עצתך. או יהיה
הקבוץ בלשון זכרים חמשותי וזמנו חמשותי: (ביום
אשמתו). ביום שיהודה על אשמתו: (כו) לראשמה
בה). האלה כפתח מפני שהיא ארת גרונית ואם לא כן
משפטה בחירק כמו לרצה לשמץה:

ו צו (ב) (מוקדה): הא המגוינה והיתה דאזיה
במפיך

הוא כמו חטא: (כא) (או כמשומת יד). שסוהמוס
בגזול שלא כמותו ויהי כמו כפתח כי משקרו תמונה
ובסמוך דכריס ד תמונה כל ובספר האגרי אשר
בטוליסולה היא כפתח ופי' ענין שתוף שישימוכל
א' כמונס בעסק. (או כגול או עשק). גול שחוטף ממנו
או לוקח ממנו בהזקה ועשה שבה מסין חברו לידו כפקדון או
בהלואה או נתחייב לו שברו וכשישאלנו ממנו יכוש הממון
ואומר לא אחזירנו לך: (כג) (ואיש). פי' ישים עצמו
אשם ע"ד ישיהנו אם תשים אשם נפשו וכן ואישים ישים
עצמו אשם ויהודה: (הפקדון אשר הפקד). ענין גניזה
והנחה: (כד) (בראשו): קרן הדבר יקרא ראש קבר"ל

ג וילבש כהנא לבושין דבוין ומכנסין
 דבוין ילבש על בסריה ויפריש ית-קישמא
 דתיכול אישתא ית-עלתא על-מדבחה
 וישוניה בסטר מדבחה : ד וישלה ית-
 לבושותי וילבש לבושין אוחדנין ויפק ית-
 קישמא למבדא למושיתא לאתר דבי :
 ה ואישתא על-מדבחה תהי-נקדא-ביה
 לא חספי ויבער עלה כהנא אגין בצפר
 בצפר ויסדר עלה עלתא ויסק עלה תרבי
 נכסת-קודשיא : ו אישתא תדיא תהי-
 יקדא על-מדבחה לא חספי : ז ודיא
 אורייתא דמנחתא דיקרבון יתה בני-אהרן
 קדם יי לקדם מדבחה : ח ויפריש מניה
 בקומציה מסו-תא דמנחתא וממושחה וית
 כל-לבונתא דעל-מנחתא ויסק למדבחה
 לאתקבלא ברענא אידכרתא קדם-יו :
 ט ודישתאר מנה יכלון אהרן ובנותיה
 פטירה תתאכיל באתר קדיש בדרת משכן-
 זימנא יכלונה : י לא תתאפי המיע
 חולקהון יתה מקודבני קודש קודשין
 הוא כחטאתא וכאשמא : יא כל-דכורא

ג וילבש הכהן מדו
 בד ומכנסי-בד ילבש על-בשרו והרים
 את-הדשן אשר תאכל האש את-העלה
 על המזבח ושמו אצל המזבח : ד ופשט
 את בגדיו ולבש בגדים אחרים והוציא את-
 הדשן אל-מחויץ למנחה אל-מקום שהור :
 ה והאש על המזבח תוקד בולא תכבה
 ובער עליה הכהן עצים בבקר ובערך
 עליה העלה והקטיר עליה חלבי השלמים :
 ו אש תמיד תוקד על-המזבח לא תכבה :
 ס ז וזאת תורת המנחה הקרב אתה
 בני-אהרן לפני יהוה אלהי-פני המזבח :
 ה והרים ממנו בקמצו מסלת המנחה
 ומשמנה ואת כל-הלבנה אשר על המנחה
 והקטיר המזבח ריח ניחת אנפרתה ליהוה :
 ט והנותרת ממנה יאכלו אהרן ובניו
 מצות תאכל במקום קדש בחצר אהל-מועד
 מצוה קל"ה ויאכלוה : י לא תאפה חמץ חלקם נתתי
 ארצה מאשי קדש הוא כחטאת
 וכאשם : יא כל-זכר בבני אהרן יאכלנה
 הקדש עולם לרנתיכם מאשי יהוה כל אשר-

מצוה קל"ב
מצוה קל"ג

מצוה קל"ד

מצוה קל"ה

בבני

יגע

רש"י

וזאת תורת העולה הרי הענין הזה כלל על הקטר חלביש ואי ים שיהא כשר כל הלילה וללמד על הפסולין או האם עלה ופי האם
 על יא ירד זכל תורה לירכות הוא כל לומר תורה אחת לכל העולם ואפילו פסולין שאם עלול לא ירדו (קדושין כט) : היא דעירה
 (נה מאזבתם פד ת"כ) לו טאח הרוכב ואת הנרכב וכו' ואל כהן שלא היה פסולין בהדשן נכפלו קודם שבהולעזיה : (ג) מדו
 בד - היא הכתובת ומה ת"ל מדושה הא כוונתו (ת"כ בערכין ג) : על בשרו - שלא יהא דכר חונן גמלים (ערכין ג) : והרים
 את הדשן - היה חותה מלא מחמה (תמיד בד) עון החולכות הפניניות ונותנין כחורמו טל כהן הדשן אשר האכל האש ארת
 העולה - ועשאה דאן מאחור דאן וריים תרומה ושמו אצל המזבח : על המזבח - מלא חברים שעדיין לא נתאכלו מחצירין על מזבח לחמד
 שם - נחלים אילך ואילך ונטל מן הפניניות גאמרי את העולה על המזבח כר"י : (ד) ופשט את בגדיו - (ת"כ) איז וימכה חלא
 דרך ארץ שלא ילכנן כהולאת הדשו כגדים שהיא משמח כהן תמיד כגדים שכל כהן קדרה לרכו אלי ימונן כהן כוס לירטו לכך ולכס כגדים
 אחרים פחותין מהם : והוציא את הדשן - המידכה (ה) הכהן כחטאת כשהוא רבבה ואין מוקם למערכת מוניהו טמס ואין זה חובה ככל
 יום אכל התרומה חובה ככל יום : (ה) והאש על המזבח תוקד בו - רבה כלן יקידות רבה על עוקדה ואש המזבח תוקד בו והאש
 על

כל ליליא עד צפרא ברם אישתא מדבחה תהי יקרא ביה : ג וילבש
כתנא לכושין כרוץ וצווקטין כרוץ ילבוש על בשריה ופירוש קטמא
דתיכול אישתא ית עלתא על מדבחה וישרייה בצטר מדבחה :

ד נישלח ית לכושוי וילבש לכושין חורגין ויהנפק ית קטמא למבחה למשריתא לצתר דבי : ה ואישתא
על מדבחה תהי יקרא ביה לא תטפי ולפי עלה כתנא אעין בצפר בצפר עד ארבע שיעין דיומא ויסדר עלה וגוי :
ו אישתא תדירא וגוי : ז ודא אורייתא וגוי : ח ופירש מניה בקומציה מן סמירא דמנתתא ומן טובחא
על כל לכוזמא דעל מנתתא ונסק למדבחה לאתקבלא ברעוא שבה אדברמא קדם : ט ומרה דמשתייירא מניה
וגוי : י לא תתאפי המיע חולקהון מן מומר מנתתא דיהבית להון מקרנגי קדש קרדשין הי כתתאא הי באשקא :

יא כל

רשי

על המזבח תוקד בו אשתמיד תוקד על המזבח כולן נדרשו במסכת יומא (יומא כח) שנחלקו רבותינו במנין המערכות שהיו שם
(הסידר כט) : וערך עליה העולה . עולת תמיד היא תקדום (פסחים כח) : חלבי השלמים . אם יביאו שם שלמים ורכותינו
ליודו מכאן עליה על עולת הכקר שלם כל הקרבנות כולש מכלן שלא יהא דבר מואחר לתמיד של בין הערכים (פסחים שם) : (ו) אש
הסידר . (יומא מד) אש שנאמר כותמיד היא שדיליקין סה את הגרות שנאמר בה (שמות כו) להעלות נר תמיד אף היא זועל
מזבח התימן תוקד : לא תכבה . המזכה אש על המזבח עובר כשני לאוין : (ז) וזאת תורת המזבח . תורה אחת לכולם להטעין
שמן ולכונה האמורין כענין שיכול אין ליעשות שמן ולכונה אלא מנחת ישראל שהיא נקמלת מנחת כהנים שהיא כליל מנין תלת תורת :
הקרב אותה . (ת"כ) היא הגשה בקרן מערבית דרומית (סוטה יד) : לפניה . הוא מערכ שהוא לנד אהל מועד : אל פני המזבח :
הוא הדרום שהוא פניו של מזבח שהכסכתון לאותו הרוח : (ח) והרים כומנו . מהנמוכר שהיא עשרון שלם כבת א' בשעת קמיצה
דר"י) : בקמצו . שלא יעשה מדה לקומץ (יומא מז) : במסלת המזבח ומשמנה . מכלן שקומץ ומקום שנתרבה שמה (סוטה יד) :
המזבח . שלא תהא מעורבת באחרת : ואת כל הלבונה אשר על המזבח והקטיר . שמלקט את לכונתה לאחר קמיצה ומקטירו ולפי
שלא פירשן אלא באחת מן המנחות כדקרא הולך לשנות פרה זו לכלול כל המנחות כמשפטן : (ט) במקום קדוש . ואיזהו כח
אהל מועד : (י) לא תאפה חמץ חלקם . אף השירים אסורים בחמץ (מנחות נה) כחטאת וכאש מנחת חוטא הרי היא כחטאת לפיכך
קמיצה שלא לשמה כפולה מנחת נדבה הרי היא כאש לפיכך קמיצה שלא לשמה כשרה : (יא) כל זכר . (ובחיים צ"ו ק"ב ת"כ) אפילו בעל
עוס למה נאמר אם לאכילה הרי כבר אמור לשם אלהיו מקדשי הקדשים וגו' אלא לרבות בעלי מומין למחלוקת (ת"כ) : כל אשר יגע וגו' :
(ת"כ) קדשים קליטו או חולין שיגעו בה ויכלעו ממנה . יקדש

באר רחובות דקדוקי רשי

ככד דהיינו מורה חזוק התעצמות הפעולה וזה רומז במלת זרוו (כל"א שטארק) וגם מדהוי למכתב תזוה כתי"ובתחילה דלואוי זוו
בלשון עתיד (דוא זאלשט גיטון) אלא כתיב לו דהוא זוו גמור שיעשה תיכף ומיד כלי עיכוס זה רומז רש"י כמות מיד : וגם מדכתיב
לאמור לשון מקור (כשטיט אין קיין גווישי טייט) אם כן ככל עת זמנו הוא זה רומז רש"י כמות לדורות והיינו ככל עת וככל שעה ועין במשמיות
סוף פ"א דפסחים כדכרי הגאון בעל תוספת יוס טוב כד"ה לא כמשקין מה שכתב שם במלת לאמור בשם הרמב"ם וכשם הרמב"ן :

מה

רשב"ם

כדכתיב ביום זכתיכם ביום הקריבו את זבחו . כל הלילה תגמור הקטרתה : ואש המזבח
תוקד בו כלילה ביום ביום . (ג) מדו כמזבנו (כנו) (ס"א בעור) ומדוקרועים . לשון כנדים : והרים את הדשן (ס"א ז) היא
(ז) עזותיה ככל יום לתמיד של שחר . אפלו והזיאת את הדשן הוא לזמן מרובה לפנות את המזבח מרוב דשן שעליו : (ט) כחזר אהל
מועד בעגורה ולא בירושלים : (יא) יקדש קודם הנגיעה יביטאור :

מכלל יופי

במפיק : (ג) (מדו בד) . מלבוש פשרון
זהמם בחירק ורהו - נוסף כוו בנו בעור .
(ד) (והרים ית)
הרשן) . עיין בשרש רום : וכשרש רום כתב פירשו רז"ל
(ח) (אזכרתה) . האלף . שהיה מרים מלא ממתתהון הדשן
תמורתהא ענין ריחוקבול . כל יום ומותן כמורתו של כש

הדרב ברצון : (מרבכת)
פירש הלוחה ברותחין
תפיגי (בהחלף האלף) כוו
גחה ותוספת כין
כסוף שרשו אפה ובמכלל
האחד תופין והקבוץ תופינים
ובסטין ז י (*)

שני יגע בהם יקדש : פ יב וידבר יהוה
 אל-משה לאמר : יג ז"ה קרבן אהרן ובניו
 אשר-יקריבו ליהוה ביום המשח אותו
 עשירת האפה סלת מנחה תמיד מחציתה
 בבקר ומחציתה בערב : יד על-מחבת
 בשמן תעשה מרבכת הביאנה תפיני מנחת
 פתים תקריב ריח-ניחח ליהוה : טו והכהן
 המשיח תחתיו מבניו יעשה אתה תק-עולם
 ליהוה כליל תקטר : טז וכל-מנחת כהן
 כליל תהיה לא תאכל : פ
 יז וידבר יהוה אל-משה לאמר :
 יח דבר אל-אהרן ואל-בניו לאמר זאת
 תורת החטאת במקום אשר תשחט העלה
 תשחט החטאת לפני יהוה קדש קדשים
 הוא : יט הכהן המחטא אתה יאכלנה
 במקום קדוש תאכל בהצר אהל מועד :
 כ כל אשר-יגע בבשרה יקדש ואשר יזה
 מדמה על-הבגד אשר יזה עליה תכבס
 במקום קדש : כא וכלי-חרש אשר תבשל-
 בו ישבר ואם-בכלי נחשת בשלה ומרק
 ושטף במים : כב כל זכר בכהנים יאכל
 אתה קדש קדשים הוא : כג וכל-חטאת
 אשר יובא מדמה אל-אהל מועד לכפר
 בקדש לא תאכל באש תשרף : פ

מצוה קל"ו

מצוה קל"ז

מצוה קל"ח

מצוה קל"ט

בבני אהרן יכלינה קנים-עלם לדריכון
 מקורבניא דיי קל-דיקרב בהון יתקדש :
 יב ומליל יי גס-משה למימר : יג דין
 קורבניא דאהרן ובנוהי דיקרבון קדס-יי
 ביומא דירבון יתיה קד-מן-עסקא בתלת-
 סאין סולתה מנחתא תריכא פלוגתה בצפרא
 ופלוגתה ברמשא : יד על-מסריתא
 במשה תתעביד רביכא תייתנה תופיני מנחת
 ביצויגין תקריב לאתקבלא ברענא קדס-יי :
 טו וכהנא דאתרבא תחזותוהי מבנוהי
 יעביד יתה קנים-עלם קדס-יי גמיר תתסק :
 טז וכל-מנחתא דכהנא גמיר תהי לא
 תתאכל : יז ומליל יי גס-משה למימר :
 יח מליל גס-אהרן וגס-בנוהי למימר
 דא אורייתא דחטאתא בארתא דתתנכס
 עלתא תתנכס חטאתא קדס יי קודש קודשין
 היא : יט כהנא דמכפר בדמה ויכלינה
 באתר קדיש תתאכל בדרת משכן וימנא :
 כ כל דיקרב בבשרה יתקדש ודידי מדמה
 על לבושא דידי עלה תחור באתר קדיש :
 כא ומן-דתסף דתתבשל ביה יתבר ואם-
 במקנא דנחשא תתבשל ויתמריק וישחטוף
 במיא : כב כל-דכורא בכהנא ויכול יתה
 קודש קודשין היא : כג וכל-חטאתא

דיתעל

וזאת

רשי

יקדש • להיות כוונתו שאם פסולה יפסלו ואם כשרה יאכלו כחומר המנחה : (יג) זה קרבן אהרן ובניו • (מנחות כב) חן
 ההדיוטות מקריבין עשירית הליף • ביום שהן מתחכין לעבודה אבל כהן גדול בכל יום שנאמר מנחת תמיד וגו' והכהן המשיח תחתיו חכין
 חת עולם וגו' : (יד) מרבכת • (ה"ב) חלוטה כרותחין כל צרכה : תופיני • חפוי' חפיות ה"כ אחר תלישתה חופה כתבור
 ומזר וייטנגה בחטאת (כ) : מנחת פתים • חלמד שטיגנה פתית : (טז) המשיח תחתיו מבניו • המשיח עכבו תחתיו •
 כליל תקטר • חין מקוננת להיות שריה נאכלין אלת כולה כליל וכן כל מנחת כהן של נדבה כליל תהיה : כליל • כולה שיה לנכוס :
 המחטא

יונתן בן עוזיאל

ירושלמי

יד

יא כל דכורא וגוי : יב ומליל י וגוי : יג דין קרפנא דאתרו נדבני די נקרבין קדם יי כימא דקרבו

יתיה למחסן בהונתא ברתא חד מן עשרא בתלת סאן סמיקא מנתחא פלגיתא בצפרא ופלגיתא בנמשיא :

ירושלמי

מעיל יתיה מרסקא מנתר ריסקין מקרב לאתקבא
ברעוא קדם יי : טו וכתנא ברא דמתרבי במשיא
ובבם מחותני מקנני קומון לבתנין איהו יעביד יתה קיים
עלם קדם יי גמירא מתסדר ותיחסק : טז וכל מנתחא דבתנא גמירא מתסדר ותיחוו לא מיתאכל :

יד על מסריתא במשה ויתא פתיקא מתעבד מטנגא

מעיל יתיה מרסקא מנתר ריסקין מקרב לאתקבא

ברעוא קדם יי : טו וכתנא ברא דמתרבי במשיא

ובבם מחותני מקנני קומון לבתנין איהו יעביד יתה קיים

עלם קדם יי גמירא מתסדר ותיחסק : טז וכל מנתחא דבתנא גמירא מתסדר ותיחוו לא מיתאכל :

יז ומליל יי וגוי : יח מליל עם אהרן ועם בניו וגוי : יט כהנא די מכפר באדמא וגוי : כ כר

רומקרב וגוי : כא וכל מאן דפתר דתתבשל ביה יתבר מטול דלא יבשלון ביה חרדי ואין בקמא דתתבשל תתבשל
ויתקפן בגרדישתא וישתטיף במוי : כב כל דכורא ככהניא וגוי : כג וכל תשאא דאיתעל מן אדמה למשכן

ויטנא

רש"י

(יט) המחטא אותה : העובד עבודותיה שהיא נעשת חטאת על ידו : המחטא אותה יאכלנה . (ת"כ) הראוי לעבודה
יא טמא בשעת זריקת דמים שאינו זמולק ככפר וא"ל לומר שאוסר שאר כהנים באכילתה מן מן הזורק דמה שהרי נאמר למטה כל זכר
ככהנים יאכל אותה : (כ) כל אשר יגע בכשרה . כל דבר אוכל אשר יגע ויבלע חמה : יקדש . להיות כמוה אם פסולה חפסל
ואם היה כשרה תאכל כחומר שבה : ואשר יזה מדמה על הבגד . ואם הוא מדמה על הבגד אותו חוקים הדם הבגד אשר יזה עליה תכנס
בתוך העורה : אשר יזה . יהא מה כמו (איוב טו) לא יטה לחרץ ענלקין הא נטוי (ג) : (כא) ישבר : לפי שהכלי יגיע
ככלי עתה כוונת נתינה הדין לכל הקדשים : ומורק . לשון (אסתר ב) תמרוקי הגסים אשקור יוכט בלע"ז (ד) ומורק ושוטף .
לפלוט את בליעתו אבל כלי חרס למדך הכתוב כאן שאינו יוצא יידי דפויל לעולם : (כב) כל זכר בכהנים יאכל אותה . הא למדת
שהמחטא אותה האעור למעלה לא להוציא שאר הכהנים אלא להוציא את שאינו ראוי למטוי : (כג) וכל חטאת וגו' : (זכאים כב ת"כ)
שחס

באר רחובות דקרוקי רש"י

(כ) עה שכתב רש"י על מלת תפיני אפוייה כוה רצה לכוונת דמלת תפיני הוא השורש אפה רק נחמסרה האלף בתחלת השורש ונתן
הד' הוי למכתב תפיני התי' וכפולס כי כן דרך האלף כאשר תפסר מהמכתב או תנוח תחת המולס כמו ולעשה הקורר ירה' כאן התי' ו'
כשורק תמורת חולס : והנ"ן כזולת תפיני היא תמורת ה"א השורש כמו שלג' מן שורש שלה והרי כאלו כתיב תאפתו (בל"א
באזין) : ומה שכתב עוד אפוייה הרכה רצה לומר הוי"ד לכסוף מלת תפיני עם התי' שתחת הנ"ן שורה סימן
הרכיווה שכתב אפוייה הרכה : (ג) רצה לומר כמלת יזה הוא השורש כוה כנ"ן אות ראשונה והוי"ד סימן לעתיד והדגש שזך
סימן תורה חסרון הנ"ן כאלו כתיב יונה (כל"א שפריצין) וכן כזולת יטה מן השורש נטה הרי' כאלו כתיב יטע : (ד) כדי דלא תטעה
לפרש

רשב"ם

(ג) זה קרסן אהרן וכניו . לפי הפשט . בני אהרן הכהנים הגדולים העומדים תחתיו . וחכמים דרשו שכל כהן הדיוט כשעשה
עבודה ראשונה נריך חינוך כמנהג : (ד) מרבת לפי עניניו רכה כסיון ולפי שהיה חלפה תנור נריך להרכיבה כסיון . תפיני . לשון
אפוייה . אלף חסרה : והרכה יש לא יל ערבי . לא יחלה . וינוס משך כמו וילתש . (כ) תפכס . שלא יחא חסר כמות
שכשריפה : (כג) כל חטאת אשר יזכר מדמה וגו' חטאת הפנימיות :

מבלל יופי

ובסמוך תופיני ושרשו אפה ונהפכה האלף בתנועת הוו
השרוקה ואעפ"י שאינה נכתבת והונחו שתי קצותיו ויאמר
בלשון רבים לפי שהיתה אפוייה אפיויה הרכה חולטרה
ברותחין ואח"כ אופה בתנור וחוזר ומטנגה כמחכת :
(טו) (תחתיו) . כלומר הכהן המשרת במקומו מכניו :
(טז) (כליל הקטר) . כל העשירית ופירוש כליל
תהיה שתהיה כלה נשרפת : (יח) (במקום אשר) .
לעולם יבא מקום על מורה
אשר בסמיכות : ועם המחטא הראוי להיות

מחטא וכן הכהן אשר יכפר בו
והס אכסי כית איס של אותו
היום כי כן כתוב חלק כחלק
יאכלו :
החטאת ויבלע ממנה יקדש כלומר יהיה קדש כמוה שאים
פסולה היא החטאת כגון פגול או פיסול אחד יפסל הנוגע בה
ואפכשרה היא יאכל הנוגע בה כחומר שבה : (כא) (ומרק
ושטף